

Г. ФИЛИПОВ
ПРЕЗ ДЕВЕТ ПЛАНИНИ

chitanka.info

През девет планини живял някога един старец. Той имал трима сина. Най-големият се казвал Големан, средният — Вълкан, защото очите му били червени като на вълк, а най-малкият — Цветан, защото цъфтял и растял повече от братята си.

Баща им едва виждал от старост. Повикал веднъж тримата си сина и им рекъл:

— Чувал съм, че зад деветте планини, в седмото царство има градина. Сред градината — златна ябълка, а под нея изворче с жива вода. Който хапне от ябълката се подмладява, а който измие очите си с водата от изворчето — проглежда. Ако някой от вас ми донесе от ябълките и от живата вода, ще му завещая половината от имота си.

Тръгнал най-големият син — Големан. Вървял, вървял, стигнал до един кръстопът. На кръстопътя стълб, а на стълба пише:

„Който вдясно тръгне, мома ще залюби.

Който вляво тръгне, глава ще погуби.“

Мислил, мислил Големан, мило му било за живота.

Дръпнал юздата на коня и свил в дясно. А насреща му Ирина, цяла в чиста коприна:

— Ела, ела, Големане, скоро зима ще захване! Разсъбуй се, съблечи се, посгрей се, постопли се!

Отбил се Големан, вързал коня си в обора и отседнал на гости при нея.

Разшетала се Ирина, гозби готви, питки пече, гостенин посреща. Нахранила го, напоила го и на пухено легло го сложила да спи. Големан легнал и в същия миг леглото се преобърнало, и той паднал в мазето. Паднал и вече не излязъл оттам.

Чакал старецът, чакал, не идва Големан. Пратил Вълкан да го търси и му дал най-хубавия си кон. Тръгнал Вълкан. Вървял, вървял, стигнал до стълба, а на него пише:

„Който вдясно тръгне, мома ще залюби.

Който вляво тръгне, глава ще погуби.“

Мислил Вълкан, мислил, защо да си губи главата! Тръгнал надясно, а насреща му Ирина, цяла в чиста коприна:

— Где си тръгнал сам Вълкане, скоро зима ще захване! Ела тук, съблечи се, посгрей се, постопли се!

Отбил се Вълкан и отседнал на гости при Ирина. А тя гозби готви, питки пече, гостенин посреща. Нахранила го, напоила го и на

пухено легло го сложила да спи. Но щом легнал, леглото се преобърнало и той се озовал в мазето. Не можел да излезе вече от там.

Чакал старецът, чакал, а от синовете му ни вест, ни кост. Мъчно му било, плакал, косата му още повече побеляла, а очите му вече нищо не виждали.

Тогава най-малкият син му рекъл:

— Пусни ме, татко, братята си да намеря, ябълките да откъсна, жива вода да ти гребна.

— Не те пускам! — заплакал старецът. — Ето, двамата си сина загубих, не искам и без теб да остана.

Синът отговорил.

— Дали ще ме пуснеш, или не, аз пак ще отида!

Въздъхнал старецът и го пуснал.

Отишъл Цветан при ковачите и им рекъл:

— Здравейте, мои момчета! Изковете ми една тояга, тежка сто оки.

Започнали момците да чукат, да тракат и му изковали тояга от сто оки.

Отишъл Цветан при ковачите, хванал тоягата с малкия си пръст и я тупнал в земята. Тоягата се счупила на три парчета.

— Не, момчета! — рекъл им Цветан. — Не е за моята ръка тази тояга. Изковете ми една от двеста оки!

Започнали момците отново да чукат, да тракат. Изковали му тояга от двеста оки.

Върнал се Цветан, хванал я с два пръста и я тупнал колкото сили има в земята. Тоягата се счупила на две парчета, а Цветан казал на ковачите:

— Не, момчета, и тази тояга не е за моята ръка. Изковете ми друга — от триста оки!

Пак зачукали и затракали момците. Изковали му тояга от триста оки.

Цветан и нея хванал с ръка и я тупнал с все сила в земята. Тоягата останала цяла. Тогава момъкът рекъл на ковачите:

— Ето, братлета, тази тояга е точно за мене!

Разплатил се с тях и тръгнал да търси кон. Вървял, вървял, стигнал до една река. Гледа, покрай реката пасе кон — хубав, строен, с

косъм златен. Довел го Цветан до реката и посолил водата. Пил, пил, конят — реката до половина изпил.

— Не, този кон не е за мене! — рекъл си Цветан. Тръгнал по-нататък. Вървял, вървял, гледа покрай реката пасе кон, още по-хубав от първия. Посолил водата Цветан, а конят пил, пил реката до половина изпил.

— Не, и този кон не е като за мене! — рекъл си пак Цветан и продължил пътя си.

Вървял, вървял, пак стигнал до река. Гледа, покрай реката пасат три хиляди коня, а покрай тях обикаля и цвили жребец, какъвто никой не е виждал на света. Припка жребецът, подскача като яре, а косъмът му лъщи на слънцето като разтопено злато. Гривата му се развява като златна коприна, а от ноздрите му — дим и плам! Посолил Цветан водата, а жребецът пил, пил и до дъно я изпил.

— Ето, това е кон за мене! — казал си Цветан и хванал жребеца за гривата.

Яхнал го, а конят бяга и взема по триста метра за един скок. Стигнал скоро стълба, а на него пише:

„Който вдясно тръгне, мома ще залюби.

Който вляво тръгне, глава ще погуби.“

Не мислил много Цветан и си казал: „Не си жалия главата, щом за баща си ще я дам“ и тръгнал на ляво.

Вървял, вървял, стигнал до една къщичка, а в къщичката прекрасна девойка на стан стои, платно тъче.

— Чудесно тъчеш, девойче! — казал ѝ Цветан.

— Благодаря ти, юначе! — отвърнала му тя. — Ти за къде си тръгнал? От лошо ли бягаш, към добро ли тичаш?

— Към добро тичам, девойко! — рекъл Цветан. — Отивам през деветте планини в седмото царство. Там има градина, а в градината ябълка, а под нея изворче. Който хапне от ябълките, старец да е — млад ще стане, а който си измие очите с водата, слепец да е, ще прогледне. Нататък съм тръгнал аз. За моя стар и ослепял баща искам от водата да наляя и от ябълките да откъсна.

— С тежка работа си се заловил, юначе — рекла девойката. — Но върви нататък. Ще стигнеш къща, а в къщата живее моята по-възрастна сестра. Отбий се при нея, тя може да знае пътя.

Вървял Цветан, вървял, стигнал до по-голямата сестра. Казал ѝ къде отива, а тя отвърнала:

— Върви по-нататък! Ще стигнеш нашата най-стара сестра. Може тя да знае пътя.

Пак тръгнал Цветан. Вървял, вървял стигнал до къщата на най-старата сестра.

— Къде си тръгнал, юначе? — попитала го тя. — От лошо ли бягаш, или към добро тичаш?

— Към добро тичам, девойко! — и той ѝ разказал всичко от край до край.

Тя му дала едно кълбо и му рекла:

— Ето ти това кълбо! Пусни го по пътя, а ти върви по конца. То ще те заведе право зад деветте планини в седмото царство. Там живее хубавицата Мирона. Много юнаци са се опитвали при нея да идат, но никой не е успял досега. Тя живее в град с високи стени, а върху тях има изпънати струни. Ако докоснеш тия струни, те ще зазвънят, барабани ще забият и тръби ще засвирят. Стражите ще чуят, ще изскочат и ще те убият.

Пуснал кълбото Цветан, полетяло то напред, а той след него. Вървял, вървял, изведнъж гледа пред него златен дворец.

— Чий е този палат, дечица? — попитал той овчарчетата, които играели отпред.

— А ти не знаеш ли? — отвърнали му те. — Този дворец е на Мирона царица. С три стени е обграден, с девет врати затворен. Никой не може да влезе в него.

— Да сте ми живи, дечица! Ето ви златна жълтица!

Слязъл Цветан от коня и го пуснал да пасе. Три дни и три ноци пасъл той, сили събирал. Дошла четвъртата нощ. Тъмна, тъмна — нищо не се вижда. Яхнал Цветан коня и препуснал право срещу стените на двореца. Ударил той с тежката си тояга, що тежала триста оки. Разфучал се конят, скокнал и стените прескокнал. Влязъл Цветан в градината, откъснал три ябълки и ги скрил в пазвата си. После се навел и напълнил с чудотворна вода кратунката си.

Тръгнал да си върви, но му се приискало Мирона да види. Влязъл в двореца и гледа на първия етаж все хубави девойки стоят и всички спят. На втория етаж — още по-хубави и пак всички спят, а на

третия етаж — сама чудната Мирона спи. Хубава, хубава, години да я гледаш, не можеш да ѝ се нагледаш.

Извадил Цветан пръстен и го сложил на ръката ѝ, а нейния сложил на своята ръка. Сетне излязъл от двореца, скокнал на коня си и се спуснал да прескочи високите зидове, но конят закачил със задния си крак една от струните. Звъннали те, затракали барабани, засвирили тръби. Скокнали стражите и хукнали да търсят из града пришествяща. Събудила се Мирона и се развикала:

— Дайте ми кон! Аз сама ще го настигна!

Докарали ѝ коня, тя го яхнала и препуснала след Цветан. Хукнал нейният кон, по-бърз от вятъра, а след нея стражите. Обърнал се Цветан и гледа Мирона язди след него. Гони го и ще го настигне. Замахнал той с тоягата си, що тежи триста оки, ударил бързия си кон. Извил се той над гори и поля, полетял по-високо и от облаците. Реки и езера под него оставали, а опашката му — ливади застила.

Уморила се Мирона да гони Цветан.

— Не се възгордявай, лудетино! — викнала му тя. — Където и да идеш, аз ще те намеря! — и се върнала назад.

Цветан нищо не отговорил, а забързал към къщи да види стария си баща.

Бързал, бързал и не видял как сбъркал пътя. Гледа, пред него къща, а от нея излязла Ирина, цяла в чиста коприна:

— Къде така, Цветане, къде така, юначе! Дълго те чаках, но те дочаках! Разсъбуи се, съблечи се, погрей се, постопли се!

Разшетала се Ирина, гозби готви, питки пече, гостенин посреща. Нахранила го, напоила го и на пухено легло го кани да легне, а Цветан ѝ дума:

— Легни ти по-напред и тогава аз ще легна!

Легнала Ирина, кревата се обърнал и тя паднала в мазето. Цветан си помислил: „Да отворя този капак. Може да са там моите братя.“ Отворил го той, а вътре братята му.

— Излизайте, братя мои! — рекъл им той. — Какво правите тук? Не ви ли е срам!

Измъкнал Цветан братята си от ямата и легнал да поспи, защото бил уморен. Братята видели, че момъкът се върнал с ябълките и животворната вода и решили да му ги отнемат. Бръкнали те в пазвата

му и взели ябълките, а после откачили кратунката с водата и го хвърлили в мазето. Пуснали там и тоягата му.

Събудил се Цветан и разбрал коварството на братята си. Седнал на един камък в мазето и заплакал. Плака, плакал, не толкова за себе си, повече за стария си баща. Гледа, по едно време, до него седи бабичка.

— Бабичко, мога ли да се изкача някак до горе? — попитал я той.

— Не може, синко! — отвърнала му тя. — Попаднал си в подземното царство и мъчно ще излезеш оттук, но виж какво ще направиш: нашият цар има дъщеря, която ще бъде изядена от змея. Ако ѝ помогнеш, царят пък ще ти помогне да излезеш оттук и да се изкачиш до горния свят.

Взел си Цветан тоягата и отишъл там, където минавал змеят, за да го убие. Там вече стояла царската дъщеря, змея чакала и плачела.

— Кого чакаш тук, девойко? — попитал я той.

— Върви си момко, докато не е дошъл змеят! — отвърнала му тя. — Мен принесоха в жертва на змея и той скоро ще дойде, за да ме изяде! Затова по-скоро си върви!

Цветан ѝ отговорил:

— Много съм уморен и ще легна да поспя, а ти като видиш, че водата на морето се вълнува, веднага ме събуди!

Легнал и веднага заспал.

Развълнувало се морето и царската дъщеря започнала да буди момъка.

Викала, бутала го, за да го събуди — не може. Разплакала се девойката и една сълза капнала на Цветановата буза. Той се събудил и казал:

— Ах, изгори ме със сълзата си!

В това време от морето изскочил деветоглав змей и налетял направо върху царската дъщеря, но като видял Цветан, изведнъж се спрял.

— Ей, бълха, какво правиш тук? — извикал разгневен той.

— А ти какво искаш, дървеницо проклета! — отвърнал му момъкът. — Народът изпояде, а гърлото ти не се засити!

— Аз и теб ще изям!

— Така ли? Внимавай, да не ти приседне!

Скарали се и започнали да се бият. Змееят ударил Цветан по главата, но само шапката му успял да свали. Като замахнал Цветан с тоягата срещу змея, мъртъв на земята го проснал. После го грабнал и го затиснал под една канара. Легнал пак да спи, че много се уморил. В това време царят изпратил един от придворните си да събере косите на дъщеря му, когато змеят отлети.

Отишъл слугата и гледа — змеят убит и под скала затрупан, а юнакът Цветан спи дълбоко. До него седи царската дъщеря.

— Ще кажеш на баща си, че аз съм те спасил — рекъл слугата. — Ако не направиш това, ще те убия!

— Добре, нека бъде както ти искаш! — отвърнала уплашено девойката.

Стигнали в двореца и слугата рекъл на царя:

— Аз убих змея, царю! Затиснах го под една скала и спасих дъщеря ти от смърт!

Царят се зарадвал и заповядал всички да се сберат на празненство. Да ядат, да пият и царската сватба да помнят. Искал дъщеря си за слугата да омъжи.

В разгара на празненството дошъл Цветан, а царската дъщеря, като го видяла, казала на баща си:

— Ето, този момък ме спаси от смърт! Той уби змея и го затисна под скалата, а не слугата.

— Тя лъже, царю! — възразил слугата. — Аз го убих и го затиснах!

Всички отишли при скалата, където бил затиснат змеят. Напънал се слугата скалата да повдигне, мъчил се, не могъл да я помръдне. Тогава пристъпил Цветан, хванал камъка и го вдигнал над главата си. Всички разбрали кой лъже. Царят заповядал да накажат слугата, а на Цветан не знаел как да се отблагодари.

— Не искам нищо! — отвърнал момъкът. — Искам само да ме изведете на горния свят. Там имам стар баща. Сляп е той и стар и мене чака, жива вода да му занеса.

Зачудил се царят как да изведе Цветан на горния свят. Царската дъщеря била тъжна, защото трябвало да се раздели с този чуден юнак, но решила да му помогне да излезе на горния свят.

— Има една птица — казала тя на баща си. — Тя може да го изнесе на горния свят, стига само да ѝ приготвим храна за из път.

Царят заповядал да заколят един овен и да го привържат към птицата. Цветан се качил на нея и полетели към горния свят. Летяла птицата, летяла и току обръщала главата си назад, а Цветан ѝ давал по малко от овена. Но ето, че овенът се свършил, а до горния свят имало още време. Обърнала се птицата, а Цветан нямало какво да ѝ даде. Тогава той отрязал големия пръст от крака си и ѝ го дал. Птицата полетяла по-бързо и скоро стигнали горния свят. Оставила тя момъка на земята и разперила криле да се връща, но видяла, че Цветан накуцва.

— Защо куцаш? — попитала го тя.

Цветан ѝ разказал всичко и птицата изплюла големия му пръст. После го залепила на крака му.

Огледал се Цветан и видял, че е на същото място, където бил паднал, а конят му още стои и го чака. Изгладнял, отслабнал, косъмът му потъмнял. Отвързал го Цветан и го пуснал на моравата да пасе. Конят пасъл три дни и три нощи, възвърнал силите си и станал пак строен, красив, със златен косъм. Яхнал го Цветан и право вкъщи. Летял конят, летял, а зад него реки и езера оставали, с опашката си полето застинал.

Най-после пристигнали. Посрещнал ги баща му подмладен, със зрящи очи:

— Къде се губиш, синко? Твоите братя ходиха при хубавата Мирона и ми донесоха златни ябълки и жива вода.

— Какво да правя, татко! — отвърнал момъкът. — Не на всеки може да се отдаде това.

Минало доста време и пристигнала от седмото царство зад деветте планини хубавата Мирона с дванадесет вити кораба. Търсела виновника, който откраднал трите ябълки от градината ѝ и взел от живата ѝ вода.

Бащата рекъл на по-големите братя на Цветан:

— Вървете, деца мои! Вие сте виновните!

Отишли те при хубавата Мирона, но тя ги прогонила:

— Защо идвате вие, без да сте виновни?

Тогава бащата изпратил най-малкия си син — Цветан.

Отишъл той при хубавицата, а тя го посрещнала с почести и го хванала под ръка:

— Ето! Този е юнакът, който взе от градината ми златните ябълки и си гребна животворна вода от изворчето.

Оженили се и заживели щастливо. Бащата, като научил как по-старите му синове откраднали ябълките и водата от Цветан и как го хвърлили в ямата, се ядосал и ги прогонил. После заживял с най-малкия си син и снаха си Мирона. Яли от златните ябълки и се подмладявали, пили от живата вода и проглеждали. И сега още си живеят все така млади.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.